

KATONA NIKOLAS

A MAI OKTATÁSI RENDSZER HIBÁI EGY KEZDŐ PEDAGÓGUS SZEMSZÖGÉBŐL (4. RÉSZ)

Előző írásaimban kifejtettem, mennyire fontos lenne, hogy az oktatási rendszerben valamilyen változást hozunk létre. Görcső alá vettem az érem mindkét oldalát: a tanárt és a diákokat is. Mostani cikkemben szeretném személyes tapasztalatokkal és néhány jó tanáccsal ellátni a soron következő pedagógusgenerációt.

A tanítás folyamatáról szóló véleményem már gyermekkoromban megfogalmazódott bennem. Az alapiskola 6. évfolyamában volt egy nagyon jó magyartanárom, aki nagy hatást gyakorolt rám. Szigorú volt, féltünk is tőle, de nagyon emberséges szemléletmóddal és kellő tudással rendelkezett. Ekkor fogalmazódott meg bennem, hogy pedagógus szeretnék lenni. A lelkesedésem kitartott még a középiskoláig is, ámbár szüleim próbáltak lebeszélni a pályaválasztásomról, mert tudták, a bér kevés, és jobb jövőt szerettek volna nekem szánni. Én tántoríthatatlan voltam, mert úgy éreztem, hogy gyerekekkel szeretnék foglalkozni. Az egyetem mindazt megadta, amivel fel kell vértetni egy pedagógust. Nagyon szerettem órákra járni. Ha lenne most nálam egy időnyerő, szívesen visszarepülnék egy időgéppel, hogy élvezhessem a gondtalan egyetemi élet min-

dennapjait. Utólag szívesen felhívnám arra a figyelmet, hogy az egyetemen nem egy tökéletes iskolamodellt kellene bemutatni a hallgatóknak, hanem olyan problémákat kéne felvetni, amikkel az ember a mindennapokban találkozik. Gondolom, nem voltam egyedül, amikor a munkahelyen töltött első évemben arcul csapott a sok váratlan pedagógiai-nevelési kihívás, és annak ellenére, hogy sok elméleti dolgot elsajátítottam, tanácstalanul álltam a megoldandó feladatok előtt.

Az egyetemi oktatásnak sokkal több gyakorlatra kellene küldeni a hallgatókat, hogy tapasztalják meg a valós szintéren történő problémákat. Ezzel talán azt is elérnék, hogy kicsit elrettentenek azon hallgatókat, akik csak „a papír miatt” végzik el az egyetemet, nem pedig hivatástudatból. A felsőoktatási intézmények másik nagy problémája, hogy felesleges dolgokat adnak a hallgatóknak, amiket a munkájuk során nem használnak. Nem tanítunk az iskolában irodalomélelméletet, nem vesszük át Saussure lingvisztikai sémáit, mert nem tananyag és senkit sem érdekel.

Az előzőekben már tárgyaltam, hogy az álláskeresés sem megy olyan zökkenőmentesen, hiszen bizonyos

szakokból hiány van, más szakokból túl sok a pedagógus. Ha a rokonságban vagy az ismeretségi körben nincsen segítő erő, akkor nagyon nehéz bekerülni egy jobb intézménybe. Nézzük csak meg a környék iskoláit! Hosszú évek óta tele vannak ugyanazzal a garnitúrával. Nem mondom, hogy ők rosszak, de így a fiataloknak esélyt sem adnak az érvényesülésre.

Az utolsó egyetemi évemben kezdtem el a tanári szakmát gyakorolni egy falusi kisiskolában. Nagyon örültem a lehetőségnek, mert úgy gondoltam, hogy én fogom megváltani a világot. Én leszek az a pedagógus, aki megváltoztat mindent. Rögtön be is dobtak a mély vízbe. Teljes óraszámban, a szakomon kívül még egyéb más tantárgyakat is kellett tanítanom, amire nem voltam felkészülve, mert nem volt kedve az intézményvezetőnek plusz embereket alkalmazni, és még osztályt is kaptam. A tanév elején szinte tanácstalanul álltam, nem tudtam, mit fogok magammal kezdeni. A szakomon kívül eső tantárgyak kapcsán nagyon sok időt elvett a felkészülési idő. Pedagógusként az embernek meg kell tanulnia, hogy olyan helyzeteket is megoldjon, amire nem készítették fel. Nem bántam meg a tanítást, hiszen

a sok munka mellett az ember a napi örömeiben és a gyerekektől kapott visszajelzésekből nagyon sokat tud meríteni. Az elkövetkezendő években dolgoztam számos nyelviskolában, hogy kiegészítsem a béremet, illetve most kezdtem a harmadik évemet egy új falusi kisiskolában. Itt is ugyanaz a helyzet, mint az előzőekben. A szakos tanár hiánya miatt rám hárul az a feladat, hogy olyan tárgyat is tanítsak, ami nem áll közel a szívemhez, de meg kell tennem.

Számomra a legnagyobb teher, hogy művészeti beállítottságú emberként természettudományi tárgyat kell tanítanom, de meg kell birkóznom vele, mert ez a feladat. Néha úgy érzem, hogy a munkáltatóknak változtatniuk kéne a hozzáállásukon. Több segítséget kéne nyújtaniuk egy kezdő pedagógusnak. A hibákat mindig könnyű észrevenni, de az már meglehetősen ritka, hogy valakit értékeljenek a mindennap hűségesen elvégzett feladataiért. Nem várok el folytonos dicséretet minden egyes nap, de néha jól esne, ha észrevennék azt a munkát, amit próbálok nyújtani annak ellenére, hogy vannak rosszabb napjaim.

Nem érzem magam rossz pedagógusnak, és nem kell senkinek sem ezt bizonyítani, mert tudom, mennyi munkát és energiát fektetek bele a mindennapokba. Próbálok mindig azzal az elhatározással érkezni a tanintézménybe, hogy a mai nap egy sikeres nap lesz, és talán ma egy nagyobb dolgot is véghez tudok vinni. A tanulóra nem úgy tekintek, mint egy tárgyra, hanem mint egy csiszolatlan gyémántra. Sokan elfelejtjük, hogy mi is voltunk gyerekek. Ez nagyon nagy hiba. Követelünk, kérünk és parancsolunk. A szigorúság egy dolog, de a szeretetőséget nem lehet kikövetelni senkitől. Szerintem a pálya elején dől el minden. Van, aki egyáltalán nem való erre a pályára (a többség ilyen), de az is közrejátszhat a sikertelen munkafolyamatban, ha valaki rossz iskolában, iskolatípusban tanít. Mindenkinek meg kell találnia a megfelelő korosztályt. Lehet, hogy valaki kellő lexikális tudással felvértezett pedagógus, de az édeskevés manapság. Ugyanakkor nem egy volt kollégámat tudnám említeni, aki jobban mutatna egy áruháiban elárusítóként, mint a katedrán. Az éveim során is csak két tanárt tudnék megnevezni, akik szívvel-lélekkel csi-

nálták azt, amit szerettek. Programokat szerveztek, emberségesen álltak hozzá a tanulókhöz.

Ha most újra pályaválasztás előtt állnék, akkor lehet, hogy újr gondolnám az eredeti döntésemet. Nincsen semmi gondom a tanítással. Az az álmom, hogy szeretnék egy városi iskolában teljes óraszámban tanítani, és a magyar nyelv és irodalom tantárgyat is szeretném praktizálni. Ez számomra nagyon fontos. A magyarosokból Dunát lehetne rekeszteni, de én a szakpárom közül ezt szeretem a legjobban. Nem azt mondom, hogy nem vagyok megelégedve a jelenlegi pozíciómmal, de még mindig nem érzem azt, hogy ez lenne az a hely, ahonnan nyugdíjba tudnék menni, annak ellenére, hogy a munkatársaim többsége kedves. Az egy másik kérdés, hogy a szűkös anyagiak miatt el tudom-e képzelni hosszabb távon a munkát. Néha megfordul a fejemben a pályaváltás gondolata, de mindig oda térek vissza, hogy szeretem ezt csinálni. Ha lehetőségem lesz egyszer rá iskolaigazgatóként, akkor meg szeretném mutatni, milyen is egy jó iskola.

